

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-
ДОРОЖНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФЕДОРОВА В.О.
БЛАГА В.В.**

ЛОГІСТИКА

Навчальний посібник

Харків
2019

УДК 65.012.34

Ф33

*Рекомендовано до видання рішенням Вченої Ради
Харківського національного автомобільно-дорожнього університету
(Дозвіл № 19/19/5.9 від 31 травня 2019 р.)*

Р е ц е н з е н т и:

Дмитрієв І.А., д-р екон. наук, професор, професор кафедри економіки і підприємництва Харківського національного автомобільно-дорожнього університету;

Калініченко Л.Л., д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри економіки Харківського національного університету будівництва та архітектури;

Мищенко В.А., завідувач кафедри міжнародного бізнесу та фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», д-р екон. наук, професор;

Посилкіна О.В., д-р. фарм. наук, к.е.н., професор, завідувач кафедри управління та економіки підприємства Національного фармацевтичного університету.

Федорова В.О. Логістика: навчальний посібник / В.О. Федорова, В.В. Блага. – Х.: ФОП Бровін О.В., 2019. – 154 с.
ISBN 978-617-7738-57-1

Навчальна дисципліна «Логістика» належить до циклу дисциплін професійної та практичної підготовки бакалаврів економічних спеціальностей. Посібник може бути використаний для проведення лекційних, практичних занять і організації самостійної роботи студентів, а також може бути корисним для фахівців, які займаються логістичною діяльністю на підприємстві. У посібнику розкрито сутність логістики, її основну мету та завдання, основні історичні етапи розвитку логістики як економічної дисципліни; описано різні функціональні сфери логістики: логістику постачання, логістику запасів, виробничу логістику, логістику складського господарства, логістику розподілу; а також досліджено теоретичні основи формування системи логістичного сервісу та визначення оптимального його обсягу.

УДК 65.012.34

ISBN 978-617-7738-57-1

© Федорова В.О., Блага В.В.

© ХНАДУ, 2019

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	5
ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ І СУТНІСТЬ ЛОГІСТИКИ	7
1.1 Історія та визначення терміну «логістика».....	7
1.2 Логістика в економіці.....	9
1.3 Фактори, які визначили розвиток логістики як економічної науки.....	10
1.4 Етапи розвитку логістики як економічної дисципліни.....	11
1.5 Матеріальний потік та його характеристики.....	15
1.6 Класифікація матеріальних потоків.....	18
1.7 Методи прогнозування матеріального потоку.....	19
1.8 Характеристика інформаційного потоку.....	27
<i>Контрольні питання</i>	35
ТЕМА 2. ЛОГІСТИКА ПОСТАЧАННЯ	36
2.1 Функції логістики постачання.....	36
2.2 Вибір постачальника.....	39
2.3 Вирішення задачі «зробити або купити» (make-or-buy problem).....	43
2.4 Управління поставками.....	45
2.5 Оцінка постачання.....	49
<i>Контрольні питання</i>	50
ТЕМА 3. ЛОГІСТИКА ЗАПАСІВ	52
3.1 Класифікація матеріальних запасів.....	52
3.2 Системи управління запасами.....	55
3.3 Оцінка матеріальних запасів.....	56
3.4 ABC-аналіз матеріальних запасів (правило 80-20).....	60
3.5 XYZ-аналіз матеріальних запасів.....	63
<i>Контрольні питання</i>	68
ТЕМА 4. ВИРОБНИЧА ЛОГІСТИКА	69
4.1 Сутність виробничої логістики.....	69
4.2 Основні внутрішньовиробничі логістичні системи.....	69
4.3 Логістичні концепції.....	72

<i>Контрольні питання</i>	81
ТЕМА 5. ЛОГІСТИКА СКЛАДСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ...	82
5.1 Організація складської діяльності.....	82
5.2 Класифікація складів.....	84
5.3 Показники діяльності складу.....	86
5.4 Прийом ресурсів на склад.....	90
5.5 Облік і контроль ресурсів на складі.....	91
5.6 Прийняття рішення щодо власного чи найманого складу.....	92
<i>Контрольні питання</i>	96
ТЕМА 6. ЛОГІСТИКА РОЗПОДІЛУ	98
6.1 Цілі та завдання логістики розподілу.....	98
6.2 Межа між логістикою розподілу і логістикою поставки.....	99
6.3 Вибір логістичних каналів.....	103
6.4 Вибір місць розташування розподільних центрів.....	108
<i>Контрольні питання</i>	114
ТЕМА 7. ЛОГІСТИЧНИЙ СЕРВІС	116
7.1 Логістичний сервіс та його характеристики.....	116
7.2 Формування системи логістичного сервісу.....	118
7.3 Визначення оптимального обсягу логістичного сервісу.....	119
<i>Контрольні питання</i>	120
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ	121
ГЛОСАРІЙ	142
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	152

ВСТУП

Вивчення курсу «Логістика» має суттєве значення для підготовки фахівців в галузі знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 – «Економіка» та в галузі знань 07 – «Управління та адміністрування» за спеціальністю 076 – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Метою вивчення навчальної дисципліни є: формування у майбутніх фахівців системних знань і розуміння концептуальних основ логістики, сучасних методів управління матеріальними потоками і потоками, що супроводжують матеріальні (інформаційні, фінансові, сервісні), придбання вмінь щодо організації логістичних систем.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні закономірності розвитку логістичних систем, особливості та тенденції управління й оптимізація матеріальних потоків.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- набуття студентами глибоких теоретичних знань з питань концепції, стратегії та тактики логістики;
- опанування студентами методичним інструментарієм розроблення та реалізації завдань логістики;
- оволодіння навичками логістичного мислення та розроблення пропозицій щодо удосконалення логістичних систем і механізмів їх функціонування;
- набуття навичок оцінки економічної ефективності та наслідків здійснення логістичних рішень.

По завершенні вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- сутність, етапи розвитку та функції логістики;
- класифікацію матеріальних, фінансових та інформаційних потоків і параметри, що характеризують ці потоки;
- сутність та види логістичних систем;
- основні логістичні концепції;
- завдання логістики в області постачання, виробництва, складування, розподілу, управління матеріальними запасами та сервісного обслуговування.

вміти:

- визначати потребу в матеріальних ресурсах;
- здійснювати вибір постачальника різними методами;
- приймати обґрунтоване рішення щодо використання власного чи найманого складу;
- оцінювати вартість запасу та витрат матеріалу різними методами;
- управляти матеріальними ресурсами за допомогою ABC-аналізу та XYZ-аналізу;
- визначати місце для розташування розподільчого складу;
- оцінювати рівень та визначати оптимальний розмір логістичного сервісу.

Посібник містить сім тем, кожна з яких закінчується контрольними питаннями, що дозволяють оцінити поточні результати засвоєння курсу.

**З повним текстом навчального посібника Ви можете
ознайомитись у читальному залі та бібліотеці
факультету управління та бізнесу Харківського
національного автомобільно-дорожнього університету за
адресою: м. Харків, вул. Владислава Зубенка, За
читальний зал (третій поверх)
бібліотека (другий поверх)**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алесинская Т.В. Основы логистики. Функциональные области логистического управления. (ч. 3). Таганрог: Изд-во ТТИ ЮФУ, 2010. 116 с.
2. Аникин Б.А. Практикум по логистике: учеб. пособие / под ред. Б.А. Аникина. 2-е изд., перераб. и доп. М.: ИНФРА-М, 2019. 275 с.
3. Антошкина А.В., Вершкова Е.М. Практикум по логистике: учеб. пособ. Томск: Изд-во Томского политехнического университета, 2013. 130 с.
4. Варакин М.Ю. Практикум по логистике. Архангельск: АГТУ, 2004. 50 с.
5. Волгин В.В. Склад: логистика, управление, анализ. 10-е изд., перераб. и доп. М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К^о», 2010. 736 с.
6. Гаджинский А.М. Практикум по логистике. 8-е изд. М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К^о», 2012. 312 с.
7. Гаджинский А.М. Современный склад. Организация, технология, управление и логистика: учебно-практическое пособие. М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. 176 с.
8. Григорьев М.Н., Уваров С.А. Логистика: учебник для бакалавров. 4-е изд., испр. и доп. М.: Издательство Юрайт, 2014. 836 с.
9. Григорьев М.Н., Долгов А.П., Уваров С.А. Логистика. Продвинутый курс. В 2 ч. Часть 1: учебник для бакалавриата и магистратуры. 4-е изд., перераб. и доп. Москва: Издательство Юрайт, 2018. 472 с.
10. Дудар Т.Г., Волошин Р.В. Основы логистики: навч. посіб. К.: Центр учебової літератури, 2012. 176 с.
11. Дыбская В.В., Зайцев Е.И., Сергеев В.И., Стерлигова А.Н. Логистика: интеграция и оптимизация логистических бизнес-процессов в цепях поставок / учебник под ред. проф. В.И. Сергеева. М.: Эксмо, 2008. 944 с.
12. Дыбская В.В. Логистика складирования: учебник. М.: НИЦ ИНФРА-М, 2014. 559 с.

13. Корпоративная логистика. 300 ответов на вопросы профессионалов / под общ. и научн. редакцией проф. В.И. Сергеева. М.: ИНФРА-М, 2005. 976 с.

14. Левкин Г.Г. Логистика: теория и практика: учебник и практикум для вузов. 2-е изд., испр. и доп. Москва: Издательство Юрайт, 2017. 224 с.

15. Логістика: навч. посіб. / О.М. Тридід, Г.М. Азаренкова, С.В. Мішина, І.І. Борисенко. К.: Знання, 2008. 566 с.

16. Логістика: теорія та практика: навч. посіб. / В.М. Кислий, О.А. Біловодська, О.М. Олефіренко, О.М. Соляник. К.: Центр учбової літератури, 2010. 360 с.

17. Миротин Л.Б., Покровский А.К. Основы логистики: учебник для студ. учреждений высш. проф. образования. М.: Издательский центр «Академия», 2013. 192 с.

18. Наумов В.Н. Организация предпринимательства: учеб. пособ. СПб.: Питер, 2010. 384 с.

19. Неруш Ю.М., Неруш А.Ю. Логистика: учебник для академического бакалавриата. 5-е изд., перераб. и доп. Москва: Издательство Юрайт, 2016. 559 с.

20. Николайчук В.Е. Заготовительная и производственная логистика. СПб.: Питер, 2001. 160 с.

21. Основы логистики: учеб. пособ. / под ред. Л.Б. Миротина и В.И. Сергеева. М.: ИНФРА-М, 2000. 200 с.

22. Правук О. Применение ABC-анализа для сырья и материалов // Конъюнктура товарных рынков. 2015. № 1. С. 39-40.

23. Савенкова Т.И. Логистика: учеб. пособ. 2-е изд., стер. Москва: Издательство «Омега-Л», 2007. 256 с.

24. Сергеев В.И. Корпоративная логистика в вопросах и ответах. под ред. В.И. Сергеева. 2-е изд., перераб. и доп. М.: НИЦ ИНФРА-М, 2014. 634 с.

25. Транспортная логистика: учебник для транспортных вузов / под общей редакцией Л.Б. Миротина. М.: Издательство «Экзамен», 2003. 512 с.

26. Тюріна Н.М., Гой І.В., Бабій І.В. Логістика: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 392 с.

27. Шрайбфедер Дж. Эффективное управление запасами. Пер. с англ. 2-е изд. М.: Альпина Бизнес Букс, 2006. 304 с.